

ŠKOLÁKŮV
PRŮVODCE ŠKOLOU
aneb
PROČ TO PO NÁS CHTĚJÍ?

● — pointa

Vladimír Naída

Školákův průvodce školou aneb Proč to po nás chtějí?

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

Vladimír Najda

Školákův průvodce školou aneb Proč to po nás chtějí? – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2023

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

ŠKOLÁKŮV
PRŮVODCE ŠKOLOU
aneb
PROČ TO PO NÁS CHTĚJÍ?

● ■ **pointa**

Vladimír Najda

Text © Vladimír Najda, 2023

Ilustrace © Michael Purmanský, 2023

ISBN tištěné verze 978-80-7691-185-7

ISBN e-knihy 978-80-7691-326-4 (1. zveřejnění, 2023) (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-7691-327-1 (1. zveřejnění, 2023) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-7691-328-8 (1. zveřejnění, 2023) (mobi)

Úvodem něco o KNÍŽCE

Jsem univerzální rodič. Je vcelku jedno, jestli tatínek nebo maminka. Vždycky jsem ten, kdo čte a vypráví. Jako univerzální rodič mám i já svoje slabosti. To jenom aby si někdo nemyslel, že rodič je neomylný a bez chybičky. I když každé dítě chce svého rodiče vidět jako supermana či superženu. A ono je to vlastně naprosto v pořádku. Minimálně do puberty. Dřív, než jsem se stal univerzálním rodičem, jsem byl obyčejným žákem, a to na všech stupních škol, takže o tom, v čem ti budu radit, něco vím. Kromě toho jsem i tak trochu učitel, takže toho vím trochu víc. A protože už jsem rodič, a navíc univerzální, tak si myslím, že se ode mě nějaká ta rada dokonce očekává. Nakonec – co bych to byl za rodiče, kdybych se nepokusil svému dítěti poradit.

Kromě mě se v knížce vyskytují učitelé a kantoři, i když je to vlastně totéž. Koneckonců, co byste od školy očekávali, že tam budou víly a trollové? No, nebudu to raději dále rozvíjet, i když mě teď něco napadlo... Ne, fakt se v tom nebudu pitvat. Kantoři, případně učitelé jsou profese. Samozřejmě že tam jsou nejen učitelé muži, ale i učitelky ženy. A naprosto nepředvídatelně se v kapitolách střídají stejně jako ve škole. Prostě kdo se mi tam zrovna hodil, toho jsem na hodinu poslal. Oni také nemají všichni pořád čas. Takže střídání učitelů, kantorů, učitelek a kantorek neberte jako totální rozpad mé osobnosti, ale jako fakt, se kterým je potřeba se smířit.

Abych v tom nebyl sám, tak jsem si ještě pozval na pomoc odborníky – doktora Gůgla a slečnu Wikipedii. A to pokaždé, když jsem si s něčím nevěděl rady. Doktor Gůgl umí najít cokoli a slečna Wikipedie ví i to, co neví ani ti, kterých se to týká. Asi jí ale zkrátím jméno a budu jí trochu familiárně říkat slečna Wiki.

A samozřejmě nesmí chybět Autorita. To je speciální člověk s určitým postavením nebo prostě jenom dospělý, kterému bychom měli vzdát poctu nebo ho alespoň slušně pozdravit. Dělení autorit, to by bylo na dlouhé povídání. Ale už můj pradědeček pračlověk dobře věděl, že nepozdravit náčelníka kmene nebo šamana může být ošidné, a dokonce jeho pračlověči pravnoučata věděla, že dospělým je potřeba projevit úctu alespoň slušným pozdravem, protože i mamut, když se vrátil do stáda, tak zatroubil, aby každý věděl, že přišel. A i když o jeho troubení nikdo ze stáda zdánlivě nejevil zájem, všichni věděli, že přišel a že můžou klidně pokračovat v cestě za lepší potravou.

Ten školáček, kterému to vykládám, je sice můj syn, ale stejně tak je to kdokoliv z vás školáčků a školáčeků, kteří si to čtete nebo kterým to čte jejich naprosto neuniverzální rodič. A protože jsem to původně myslel úplně jinak, musel jsem začít od začátku, a tím začátkem je pro vás školka, protože jesle už se dnes moc nenosí, a navíc si stejně z jeslí nikdo nic nepamatuje. Takže následuje ještě jeden úvod, a to právě o té vaší školce.

No a teď úvodem něco o školce

Vím, že trochu předbíhám, ale správný táta musí být připravený na všechno. U tvých starších sester jsem to trochu podcenil. Vlastně jsem si jejich dětství moc neužil. To víš – pořád samá práce a starosti. Takže si už ani moc nepamatuji dobu, kdy byly ve školce. Dokonce si ani moc nevybavuji, co jsem dělal ve školce já. I když pár vzpomínek by se našlo.

Vstup do školky, to je vlastně první kontakt se skupinou dětí, které na začátku nebudeš znát a budou pro tebe cizí. To se ale velice rychle změní a najdeš si mezi nimi spoustu kamarádů, kteří tě možná budou provázet celý život. Každopádně po tobě ale ve školce budou chtít spoustu věcí, které jsi doposud nedělal. U řady z nich musím s lítostí poznamenat, že ti v životě moc užitečné nebudou. Třeba takové spaní po obědě. To spadá přesně do kategorie „Co se v mládí naučíš, ve stáří už nemůžeš dělat“. Musel bych hodně dlouho vzpomínat, kdy jsem si mohl po obědě v klidu na hodinku lehnout, aby mi po dobrém obědě trochu slehlo, abych si mohl dát v klidu dobrou kávu a na chvilku zavřel oči. Když jsem v práci, tak se často ani v klidu nenajím a zavírat oči třeba v autoškolce, když někoho učím řídit, nebo za volantem autobusu, případně u jakékoliv jiné práce je holý nerozum. Určité možnosti tu jsou, ale to je příliš složité na vysvětlování. Prostě si ten spánek ve školce užívej, později už to bude spíš jenom sváteční událost.

Ve školce si budeš hodně hrát. To hraní je asi jedna z věcí, na kterou si pamatuji. Zajímavé je, jak se tohle hraní u mnoha mých kamarádů v dospělosti odrazilo na jejich povolání. Třeba jeden kamarád nás pořád napomínal, pokutoval a rozkazoval, až se z něj stal policista. Jiný nedal z ruky traktor, což mu taky zůstalo. Další pořád něco plácal z písku a dnes má stavební firmu. Tamten si hrál na doktora a – světe, div se – je z něj doktor, onen zase stále pobíhal po dvorku s pistolkou, schovával se za hromadu hlíny a házel po nás kamenné granáty. Co jiného, vyrostl z něj voják. No a další se

snažil vymluvit ostatním díru do hlavy a ejhle, mohl z něj být třeba politik, herec nebo učitel. A co bys řekl. Divadlo hrál – ochotnický, politiku dělal, i když jenom na vsi, a přes školení bezpečnosti práce se dostal až k učení.

Samostatná kapitola jsou holky. Neznám snad jedinou, která by s nebývalou péčí nepřebalovala panenky, nejezdila s kočárky a nehrála si v kuchyňce. Všem to zůstalo, i když si tu a tam odskočily i k lopatičce a kyblíku, k záhonkům s květinami nebo k doktorské soupravičce. Všechny měly už ve školce velkou vyřídilku a koman-dovaly nás všechny bez rozdílu. S holkama je lepší se nedohadovat, stejně to k ničemu nevede. Snad jenom k podupnutí nožkou a konstatování, že s tebou nekamarádí. Takže můžu říct, že hraní si ve školce je vlastně dobrý zvyk a vcelku slušná praxe do budoucna. Asi se tady dá nejlépe odhadnout, kam budeme v dospělosti směřovat. Jenom u tebe mám pořád určité pochybnosti. Pořád máš plné ruce zvířátek. Doma se objevují neustále další a další kusy do sbírky a u všech okolo se zvířátka ztrácejí. Pokud si pamatuji, koupil jsem jednu sadu domácích zvířat a jednu sadu exotických, tedy asi deset zvířátek, ale ty jich máš v rukách asi tak sto padesát. To těm tvým synovcům a dětem u sousedů už doma moc zvířátek nezbylo. Budeš chovatel? Nebo veterinář? Neberu v potaz hraní s traktory a nakladači, které jsi už skoro zničil. To bys taky mohl skončit v kravíně a vyvážet hnůj, dokud by se traktor nerozbil. No – necháme se překvapit.

Školka základ života

Co však školka přináší? Určitě je to první místo, kde se už tu a tam budeš muset soustředit na jednu věc. Kde se budeš pomalu a nenápadně něco učit. No samozřejmě, učíš se i doma, ani o tom nevíš, ale tady to začne být organizované. Některým dětem to přijde jako šílená nuda, když si budou stále opakovat barvy, zvířátka, věci nebo rostliny. Ale ne všechny děti mají od rodičů dobrou přípravu. Smůla je, že nás nikdo nenaučil být správnými rodiči, a tak děláme

spoustu chyb. Takže někteří tvoji spolužáci prostě nemusí vědět, která barva je modrá, která žlutá a která zelená. Nebo nepoznají některá zvířátka a sedmikráska je pro ně maminka, protože je sedmkrát krásnější než ty ostatní. Ale než půjdete do skutečné školy, měli byste znát spoustu věcí a měli byste je znát všichni.

To, co se učíte ve školce, to znají opravdu úplně všichni a připadne jim to samozřejmé. Ale každý z nás se to musel naučit a používáme to neustále, ani o tom nepřemýšlíme. Jistě, jako klukovi ti bude určitě připadat, že pistáciová je zmrzlina, a ne barva, ale těch barev je tolik, že se prostě na označení některých používají věci, které tuto barvu mají. Na to jsou odbornice holky. Nám klukům stačí základní spektrum barev a s tím zbytkem se prostě netrápíme. Také nikdo z nás neřeší rozpoznávání zvířat, alespoň ne těch, která vídáme často kolem sebe. Asi každý pozná psa, ať už je to jorkšír, nebo bernardýn. Taky většinou poznáme naše ovocné stromy nebo stromy v lese, poznáme trávu i růži. A to jsou všechno věci, které nás naučili naši rodiče. A paní učitelky ve školce v tom pokračují, abychom pak mohli jít do opravdové školy a učit se další a další nové věci.

Taky se učíme vycházet s kamarády. Půjčovat si hračky. Omluvit se. Domluvit se. Prožívat věci společně. Táhnout za jeden provaz. Vzájemně si pomáhat, respektovat se, neodsuzovat se, tolerovat odlišnosti. Každý jsme jiný, každému jde něco jiného a některým něco prostě nejde vůbec. Naučit se tohle všechno zvládnout je dobré, protože to budeme potřebovat každý den.

Zajímavé je, že lumpárny a neplechy jsou nám vrozené. Ty se nikdo z nás učit nemusí, ty sypeme přímo z rukávu. Někdo má rukávy plné rozličných nápadů. Jiného nic nenapadne, i kdyby se rozkrájel. A my se tady učíme, jak tyto nápady zvládat, aby nikomu neublížily. Mám jeden takový příklad, ale doma to opravdu nedělejte. Jeden kluk našel pytlík s přezůvkami a zdálo se mu, že kamarádovy přezůvky zrovna nevoní. Tak mu do nich stříkl máminu voňavku.

To by ještě byla vcelku normální kulišárna, kdyby v té chvíli nepřiškolčil jiný uličník a neškrtl zapalovačem. Kamarádovi shořel pytlík i s přezůvkami. A jaké je ponaučení? Navonět někomu pytlík s přezůvkami – ANO. Škrtnout zapalovačem – NE. Dalo by se najít i mnoho přijatelnějších případů. Třeba – posypat kamaráda pískem – ANO, nasypat mu písek do očí – NE. Ustříhnout kamarádce mašli – ANO, ustříhnout jí celý cop – NE. Teď to trochu vypadá jako návod na lumpárny. Takže – kulišárny – ANO, lumpárny – NE!

Skříňka s obrázkem

Zkušení školkáčci už vědí, že každý má ve školce svoji skříňku na převlékání, a protože ještě neumíte číst a psát, jsou na skříňkách obrázky, aby každý věděl, která skříňka je jeho. To je důležité. Do cizích skříněk se nekouká. A už vůbec se z cizích skříněk nic nebere a nic se do nich neschovává.

Já si ale opravdu nemůžu vzpomenout, co jsem měl na skříňce ve školce já. Víím, že kamarád měl kuřátko. Také nevím, jaký obrázek měly tvoje sestry, tak jsem si je vzal domů pro jistotu všechny, když u nás rušili školku. Ve skříňce s lodičkou jsou náhradní díly k vodovodu, v rybičce jsou věci na ryby, v autíčku zase věci na auto. Dál už v tom moc logiky není. Proč jsou v balonku další věci na ryby nebo v muchomůrce šroubky, to fakt nevím. Ale bylo mi líto ty krásné skříňky vyhodit, tak jsem si je odnesl do garáže a slouží dál.

Mít vlastní skříňku, to je vlastně další věc, kterou máš na celý život. Akorát to bude větší skříňka a bude na ní třeba číslo nebo tvoje jméno. Někdy to bude jenom háček na pověšení bundy a botník na boty. Nebo něco úplně jiného, ale vždycky to bude místo, kde necháš oblečení, ve kterém jsi přišel z domu, a převlečeš se do oblečení, ve kterém budeš pracovat, nebo si tam prostě jenom nějakou část oblečení sundáš. Já bych ale skříňky s obrázkem nechal, protože jsou milé. Jenomže dospělí si už některé obrázky berou moc osobně, a především holky se můžou cítit uražené, když dostanou skříňku se

slepičkou, husou, kravičkou nebo kačenkou. Stejně tak dospělí kluci nemusí zrovna pochopit býčka, vepříka nebo vorvaně. Každému začne časem něco vadit. Někomu vadí i čísla. Do třináctky by si nedali ani špinavé holínky. Nebo jim to číslo prostě připomíná něco, co se jim nelíbí, co se jim nepovedlo. Nebo je to prostě NĚČÍ datum narození a oni o tom NĚKOM nechtějí už ani slyšet.

No tak na těch skříňkách je prostě takový obdélník, do kterého se zasune štítek se jménem a je to. Vlastní jméno lidem zpravidla nevadí. Legrační je, když pak máte na několika skříňkách J. Novák. To je opravdu veselá taškařice.

Uniforma

No to se u nás tedy moc neujalo. Ale můžu ti klidně říct, že jsou školky, kde musí mít děti stejné oblečení, a když mají stejné oblečení, je to vlastně taková uniforma. Prý se tím smažou rozdíly. No nevím, nevím. Snad kdyby ty děti ještě oholili dohola. Ale rozdíly se oblečením nesmažou, to je pověra. Každý budeme jiný, uniforma neuniforma. I když přesto platí, že šaty dělají člověka. Proto přece jenom někde na určitém oblečení trvají. Ve školce je to třeba jenom zástěrka, když si hrajete s barvičkami, aby z vás nebyla prasátka a dobyteček. Ale jinak se u nás ve škole žádné uniformy neujal. Ale v práci je to jinak.

Určitě víš, že si i já na práci беру montérky. Ty jsou prostě na práci, a když se zničí, nic se neděje. Když jdu pracovat v riflích nebo teplákách, maminka hubuje a já se musím jít převléct. Montérky jsou uniforma na práci, a velice často uvidíš, že pracovníci od jedné firmy mají úplně stejné montérky. To aby je každý poznal a reprezentovali firmu. I v montérkách se dá reprezentovat, a to klidně i ve špinavých. Hlavně že to vypadá, že pracují.

Uniformu mají třeba i doktoři, kteří chodí v bílých pláštích. A velmi hezké uniformy mají i sestřičky. Holkám sluší všechno, i uniforma.

Uniformu mají letušky a piloti, řidiči autobusu i nádražáci. V uniformě samozřejmě chodí policisté a hasiči. Někdy je to právě kvůli reprezentaci a jindy je to proto, že jsou uniformy praktické a chrání je. Třeba hasiči mají jiné uniformy, když jedou něco slavit, a jiné, když jedou k zásahu.

Takže když třeba školka chce, aby sis oblékl nějakou „uniformu“, není to jenom tak pro nic za nic. Mnohdy po tobě ani nechtějí, aby byla stejná, jak mají ostatní, ale aby byla praktická. Třeba když půjdete na výlet, budete mít všichni pláštěnku. To je vlastně uniforma do deště, a přece budete mít každý jinou. Někdy to prostě nevadí. Do školky přijdeš třeba v riflích – to je oblečení na parádu, ale ve školce budete dělat různé věci, při kterých by ses ušpinil, tak si převlečeš tepláčky, a to je tvoje „uniforma“ na hraní. Není vždycky nutné, aby měly všechny děti stejné oblečení, ale oblečení musí plnit stejnou funkci.

Jediná uniforma, kterou jsme ve škole běžně používali, byl cvičební úbor. Ježišmarjá, to byla hrůza. Kluci v červených trenýrkách a bílém tričku a holky v modrých – teď nevím, jak to nazvat. Kalhotky to nebyly a trenýrky také ne. Prostě takové bombecky. K tomu cvičky a už se řádilo v tělocvičně nebo na hřišti. Když jsme byli malí, tak to ještě šlo, ale když jsme trochu vyrostli, začaly problémy. Kluci museli pod trenýrkami nosit slipy a holky pod tričkem podprsenku, jinak to bylo nepoužitelné. Navíc nebylo moc z čeho vybírat. No a méně obvyklá uniforma nás čekala při výuce branné výchovy, kdy nás tu a tam zkoušeli navléknout do vojenské pláštěnky, která nás prý měla ochránit téměř před čímkoliv, co by padalo seshora. Moc důvěry jsem v to neměl. Ona to vlastně ani nebyla pláštěnka, ale skoro plastový stan, pod který jsme se vešli i s batohem. A když nám na obličej nasadili páchnoucí plynové masky, to už slabší jedinci neudýchali a omdleli.

Takže – uniformy jsou někdy pěkné, jindy funkční nebo praktické. Ale nemusí být vždycky úplně uniformní. Každopádně nás nutí se

neustále převlékat, protože každá činnost, kterou v životě děláme, vyžaduje nějakou uniformu. Já mám nejraději tepláky, které mi při mém gaučingu naprosto vyhovují.

...a bude hůř

Vůbec tě nechci strašit, prcku, ale jsou věci, které už tě budou provázet životem, ať chceš, nebo ne. Už jenom to ranní vstávání. No jistě, je mi to jasné. Vždyť přece vstáváš každý den. Ale tohle je jiné. Zatím si vstáváš, kdy chceš. Když se ti chce spát, tak ležíš třeba do osmi. Ale až budeš chodit do školky, budeš muset vstávat každé ráno brzo, aby ses stihl obléct, nasnídat a mohli jsme tě předat ve školce paní učitelce. Máš ale ještě pořád vekou výhodu, že existují prázdniny. Věř mi, že když člověk nemusí, tak kolikrát vstane brzo a už se mu spát nechce, ale když musí, to by spal klidně do oběda, ale nemůže. I někteří dospělí to mají celý život přesně podle hesla: Ať vstávám, kdy vstávám, probouzím se v jedenáct. A to je opravdu kruté.

Já bych ranní vstávání klidně oželel, ale nejde to. Toho, kdo vymyslel peníze, měli umlátit pokladnou hned na začátku a byl by klid. Takhle se všichni od rána honíme, abychom si mohli pár hodin po práci užívat, než půjdeme spát. Já jsem noční pták. Klidně bych chodil spát pozdě, ale to bych se moc nevyspal. Věř mi, že bude problém tě ráno vzbudit a přinutit, aby ses oblékal, nasnídal a nachystal se do školky nebo později do školy. Zažil jsem to už mockrát, ty otrávené ospalé obličejíčky dětí, které člověk vyruší ze snu v šest ráno, aby je odvezl do školky a mohl spěchat do práce. Kolikrát usneš ještě v autě a já budu předávat paní učitelce spícího hadrového panáčka. Ale to bude jen chvilka. Jakmile se dostaneš mezi kamarády, tak tě spánek rychle opustí a paní učitelka se bude modlit, abyste už zase šli spinkat a ona si mohla chvilku oddechnout.

Taky jsme měli takovou hodnou paní učitelku, která se tak těšila na odpoledne, že už v deset odváděla děti babičkám a tetám s omlu-

vou, že jsou ve školce jediné. Když všech patnáct dětí rozdělila po příbuzných, odešla domů a tam buď padla vysílením, nebo jásala, jak to zase dobře vymyslela, aby se těch malých raubířů zbavila. Kde jsou ty doby, kdy nás ráno budilo sluníčko a neodbytné kokrání kohoutů, vlezlý ranní chlad a hlad. Chtě nechtě jsme museli vylézt z vyhřátých jeskyní provoněných kouřem z ohně, který mezitím trochu vyhasl, což se neobešlo bez jízlivých připomínek na adresu strážce ohně. Opláchli jsme se v nedalekém zamrzlém potoce a vyrazili na lov. Vy děti jste musely vyběhnout do lesa na dřevo, jinak bychom hned další noc potupně zmrzli. Tak tohohle všeho jsme se zbavili díky pokroku. Ráno nás budí mobilní telefon, protože i budík už se stal přežitkem. Vstáváme do vytopeného bytčku. Teplotu nám hlídá termostat a topení nějaký počítačový čip,

